

ITÄ-20 Nevala Päivi(UM), Hirvonen
Janne(UM), Heikkinen Ari

17.06.2020

JULKINEN

Asia

Yhteenveto: Itäisen kumppanuuden ulkoministerikokous 11.6.2020 (video)

Kokous

11.06.2020 - 11.06.2020

Itäisen kumppanuuden ulkoministerikokouksessa annettiin vahva tuki kumppanuudelle ja sen strategiselle tärkeydelle. Covid-19-pandemia on entisestään korostanut yhteistyön merkitystä ja hyötyjä niin EU- kuin IK-maille. Korostettiin molemminpuolista solidaarisuutta vaikeassa talous- ja terveystilanteessa. IK-maille suunnatut EU:n Covid-tukitoimet saivat laajaa kiitosta. Toivottiin, että fyysinen huippukokous voitaisiin järjestää alkuvuonna 2021.

Puheenvuoroissa korostui vahva sitoutuminen tulevan yhteistyön valmisteluun. Kevään 2020 tiedonanto ja neuvoston päätelmät saivat laajaa tukea ja niiden katsotaan muodostavan hyvän pohjan tulevan ohjelman jatkovalmisteluille. Lähtökohtana kumppanimaiden yhteiskunnallisen kestävyyden (resilienssin) laaja-alainen vahvistaminen ja uudistusten toimeenpano.

EU-maat painottivat erityisesti poliittisia ja oikeudellisia uudistuksia sekä vahvempaa panostusta erityisesti ilmasto- ja ympäristökysymyksiin sekä talouskysymyksiin. Kumppanimaat nostivat enemmän esille talouteen ja liikenne- ja energiayhteyksiin liittyviä tavoitteita. Korostettiin tarvetta torjua tehokkaammin disinformaatiota ja vahvistaa viestintää kumppanuuden hyödyistä.

EU- ja IK-maiden kesken on erilaisia näkemyksiä IK-yhteistyön tavoitteista ja syventämisen asteesta, mutta puheenvuorot olivat hyvin yksituumaisia ja suurien linjaeron esiintuontia vältettiin. Tähän vaikutti erityisesti Covid-tilanne, joka korosti halua osoittaa vahvaa solidaarisuutta ja tukea.

Itäisen kumppanuuden ulkoministerikokous järjestettiin 11.6.2020 videoyhteydellä. Kokous piti alun perin järjestää toukokuussa, mutta Covid-19-pandemian takia kokousta lykättiin. Kokoukseen osallistuivat kaikki EU- ja IK-maat. Videoyhteyden takia kokoukseen osallistui huomattavan paljon ulkoministereitä (24/33). Suomea kokouksessa edusti VSI Sumuvuori.

Keskustelu oli hyvin **yksituumaista**, yhteistyön tärkeyttä korostettiin ja osoitettiin vahvaa sitoutumista tulevan yhteistyön valmisteluun. Siinä vältettiin myös niin EU- kuin IK-maita jakavien kysymysten vahvaa esille nostoa.

Puheenvuoroissa korostuivat erityisesti itäisen kumppanuuden **strateginen tärkeys** ja vahva **tuki ja sitoutuminen** tulevan yhteistyön valmistelulle. Kyse on molempia osapuolia hyödyttävästä

yhteistyöstä, jolla on saatu aikaan hyviä, kansalaisia konkreettisesti hyödyttäviä tuloksia. Ulkoministeri- ja päämieskokousten järjestämistä pidettiin tärkeinä ja lähes kaikissa puheenvuoroissa nostettiin esille ensi vuoden alkupuolelle suunnitellun IK-huippukokouksen tärkeys. Puheenvuoroissa nousi myös vahvasti esille EU:n nopea ja hyvin kohdennettu Covid-tuki kumppanimaille ja molemminpuolinen solidaarisuus vaikeassa tilanteessa. Kumppanimaat antoivat laajasti kiitosta EU:n tukitoimille.

Erityisesti EU-maat painottivat **uudistusten keskeisyyttä** jatkossakin. Samalla kumppanimaita kehoitettiin ottamaan vahvaa **omistajuutta** uudistusten toimeenpanossa. Uudistusten osalta korostettiin erityisesti poliittisten ja oikeudellisten uudistusten välttämättömyyttä, kuten oikeusvaltiokehitys, korruption kitkentä, tasa-arvon edistäminen sekä kansalaisyhteiskunnan ja riippumattoman median tukeminen.

Samalla pidettiin tärkeänä, että **jatkossa panostetaan myös enemmän** niin **talous** kuin **ilmasto-** ja **ympäristökysymyksiin**. Kumppanimaiden puheenvuoroissa painotettiin enemmän talouteen ja yhteyksiin (liikenne, energia) liittyvien uudistusten tarvetta ja vähemmälle huomioille jäivät poliittisen ja oikeudellisen sektorin uudistustarpeet. Ilmasto- ja ympäristökysymysten painoarvon vahvistuminen noteerattiin myös kumppanien toimesta, mutta samalla nousi esille huoli, ettei *Green Dealin* varjolla luotaisi kaupanesteitä.

Keväällä 2020 julkaistu IK-tiedonanto ja toukokuussa 2020 hyväksytyt neuvoston päätelmät saivat vahvaa tukea niin EU- kuin IK-mailta ja niiden pohjalle on hyvä valmistella tulevaa yhteistyötä. Laaja yhteisymmärrys vallitsi myös siitä, että tulevan yhteistyön tavoitteena pitää olla kumppanimaiden **yhteiskunnallisen kestävyys laaja-alainen vahvistaminen**. Tämä on entisestään korostunut Covid-19-pandemian aikana ja samalla on noussut esille myös tarve lisätä panostuksia terveyst- ja ihmisten hyvinvointiin liittyvillä sektoreilla. **Strategisen viestinnän** tehostaminen sai vahvan tuen ml. disinformaation ja hybridi- ja kyberuhkien torjunta.

Laajasta yhteisymmärryksestä ja eteenpäin katsovista puheenvuoroista huolimatta keskustelussa nousi esille myös mm. EU-jäsenmaita jakavia näkökulmia. **Jäsenmaiden näkemuserot heijastuivat erityisesti** IK:n kunnianhimoon ja pitkän aikavälin tavoitteisiin liittyvissä seikoissa; IK:n turvallisuusulottuvuus, EU:n sisämarkkinoille pääsy ja sektorikohtainen yhteistyö, sekä kumppanuuden eurooppalainen aspiraatio jakavat jäsenmaita. Vaikka kaikkien kumppanien sitoutuminen on jatkossakin tärkeää, korostettiin tarvetta myös räätälöidyn yhteistyön kehittämiseksi. Keskustelussa nousi esille myös ehdotus assosiaatiokumppanien erillisen yhteistyörakenteen perustamisesta, mutta toisaalta useissa puheenvuorossa korostettiin myös nykyisen yhteistyörakenteen kattavuutta.

Erityisesti kumppanimaat nostivat esille tavoitteen asteittaisesta integraatiosta EU-sisämarkkinoille sekä pääsystä mm. SEPA-maksualuejärjestelmän piiriin. Muutamissa puheenvuoroissa toistettiin myös tuki assosiaatiokumppanien eurooppalaiselle aspiraatiolle. Muutamat jäsenmaat nostivat esille tarpeen varmistaa riittävä rahoitus itäiselle kumppanuudelle uuden monivuotisen rahoituskehityksen neuvotteluissa. Tuen ehdollisuuteen kiinnitettiin myös huomioita, mutta samalla muutamat jäsenmaat nostivat esille tarpeen palkita uudistuksissa hyvin edistyneitä kumppaneita. Kumppanimaiden alueellisen koskemattomuuden ja suvereniteetin kunnioittamiseen kiinnitettiin huomiota. Nostettiin myös esille, ettei kumppanuus ole suunnattu ketään vastaan. Samalla huomioitiin Kiinan ja Venäjän aktivoituminen itäisessä naapurustossa.

Suomi korosti EU:n vahvaa tukea kumppanuudelle, josta on hyötyä niin EU- kuin kumppanimaiden kansalaisille. EU:n nopea ja hyvin kohdennettu Covid-19 –tuki kumppanimaille on ollut tärkeää, mikä on osaltaan osoittanut EU:n olevan luotettava kumppani. Suomi korosti myös strategisen viestinnän merkitystä, kun tiedotetaan kumppanuuden hyödyistä ja torjutaan disinformaatiota. Suomi korosti

uudistusten jatkamisen ja kestävämmän laaja-alaisen vahvistamisen muodostavan tulevan yhteistyön pohjan. COVID-19-pandemian varjolla ei saa hidastaa uudistuksia tai rajoittaa kansalaisvapauksia. Suomi korosti erityisesti poliittisten ja oikeudellisten uudistusten jatkamista. Tärkeää, että jatkossa laitetaan myös enemmän painoa talouteen, tasa-arvoon ja erityisesti ympäristö- ja ilmastokysymyksiin. Samalla korostettiin kestävä kehityksen periaatteiden noudattamista niin COVID-toipumisessa kuin uudistusten toimeenpanossa.

Suomen edustajat

VSI Sumuvuori (UM), Hanna Lehtinen (EUE), Päivi Nevala (UM), Ari Heikkinen (UM), Janne Hirvonen (EUE)

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	itäinen kumppanuus UM
Tiedoksi	EUE, VNK
